

A SZENTANNAI SÁMUEL KÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM ÉS VELE EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS ALAPJÁN EGYÜTTMŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK

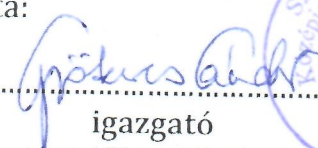
MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

9/2017. számú

Karcag, 2017. november 30.

Jóváhagyta:

igazgató
Szentannai Sámuel Középiskola
és Kollégium

Jóváhagyta:

 igazgató Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium	 igazgató Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium	 igazgató Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium
		 igazgató Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium

A SZENTANNAI SÁMUEL KÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM ÉS VELE EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS ALAPJÁN EGYÜTTMŰKÖDŐ INTÉZMÉNYEK

MŰKÖDÉSÉRE VONATKOZÓ

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

9/2017. számú

Karcag, 2017. november 30.

Jóváhagyta:

.....
igazgató

Szentannai Sámuel Középiskola
és Kollégium

Ellenjegyzők:

<p>..... igazgató Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium</p>	<p>..... igazgató Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium</p>	<p>..... igazgató Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium</p>
		<p>..... igazgató Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium</p>

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalom

BEVEZETÉS	3
Szabályzat hatálya	3
I. ÁLTALÁNOS RÉSZ	4
I.1. Az értékelési szabályzat célja	4
I.2. Az értékelési szabályzathoz kapcsolódó fogalmak.....	5
I.3. Az értékelés általános szabályai.....	6
I.4. Eszközök minősítésének szabályai	6
II. AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉRE VONATKOZÓ KÖZÖS	9
SZABÁLYOK.....	9
II. 1. Felújítás, karbantartás fogalma.....	9
II.2. Az eszközök bekerülési értékének tartalma	9
II. 3. Az eszközök értékelésével kapcsolatban felmerülő további szabályok	11
II. 4. Értékcsökkenés elszámolása.....	13
III. AZ EGYES ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS	16
SZABÁLYAI.....	16
III. 1. Befektetett pénzügyi eszközök	16
III.1.1 Tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek.....	16
III. 2. Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott,	17
illetve vagyonkezelésbe vett eszközök	17
III. 3. Készletek.....	17
A nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök között kell kimutatni a készleteket. A	
készletek azok az eszközök, amelyek az Egyetem tevékenységét csak egy	
folyamatban, illetve éven belül szolgálják.	17
III.3.1. A vásárolt új készletek bekerülési (beszerzési) értéke	17
III.3.2. A vásárolt új készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke	17
III.3.3. A saját termelésű készletek értékelése	18
III.3.4. A saját termelésű készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke.....	18
III. 4. Követelések	19
III.5. Pénzeszközök	22
III.6. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek	22
forintértékének meghatározása	22
III.7. Időbeli elhatárolások.....	23
IV. FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI.....	23
IV. 1. Induló tőke.....	23
IV. 2. Tőkeváltozás.....	23
IV. 3. Tartalékok.....	23
IV. 4. Kötelezettségek	23
V. ZÁRÓ RENDELKEZÉS	24

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalom

BEVEZETÉS	3
Szabályzat hatálya	3
I. ÁLTALÁNOS RÉSZ	4
I.1. Az értékelési szabályzat célja	4
I.2. Az értékelési szabályzathoz kapcsolódó fogalmak	5
I.3. Az értékelés általános szabályai	6
I.4. Eszközök minősítésének szabályai	6
II. AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉRE VONATKOZÓ KÖZÖS	9
SZABÁLYOK	9
II. 1. Felújítás, karbantartás fogalma	9
II.2. Az eszközök bekerülési értékének tartalma	9
II. 3. Az eszközök értékelésével kapcsolatban felmerülő további szabályok	11
II. 4. Értékcsökkenés elszámolása	13
III. AZ EGYES ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS	16
SZABÁLYAI	16
III. 1. Befektetett pénzügyi eszközök	16
<i>III.1.1 Tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek</i>	16
III. 2. Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott,	17
illetve vagyonkezelésbe vett eszközök	17
III. 3. Készletek	17
A nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök között kell kimutatni a készleteket. A	
készletek azok az eszközök, amelyek az Egyetem tevékenységét csak egy	
folyamatban, illetve éven belül szolgálják.	17
<i>III.3.1. A vásárolt új készletek bekerülési (beszerzési) értéke</i>	17
<i>III.3.2. A vásárolt új készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke</i>	17
<i>III.3.3. A saját termelésű készletek értékelése</i>	18
<i>III.3.4. A saját termelésű készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke</i>	18
III. 4. Követelések	19
III.5. Pénzeszközök	22
III.6. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek	22
forintértékének meghatározása	22
III.7. Időbeli elhatárolások	23
IV. FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI	23
IV. 1. Induló tőke	23
IV. 2. Tőkeváltozás	23
IV. 3. Tartalékok	23
IV. 4. Kötelezettségek	23
V. ZÁRÓ RENDELKEZÉS	24

BEVEZETÉS

A Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium és vele együttműködési megállapodás alapján együttműködő intézmények (a továbbiakban: Szervezet / gazdasági intézményhálózat / esetenként adott Intézmény)) tekintetében a jelen szabályzatot a Szervezet Számviteli politikája alapján készítette el.

Az Eszközök és Források Értékelési Szabályzatának (továbbiakban: szabályzat) elkészítésének célja, hogy a számvitelről szóló többször módosított 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.), valamint az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló többször módosított 249/2000. (XII. 24.) Kormányrendeletben (továbbiakban: Áhsz.) rögzített előírások alapján meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel szervezet egésze illetve az egyes intézmények az eszközeinek és forrásainak mérlegértékét megállapítja.

Együttműködő felek:

1. Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium Gazdasági Szervezete és illetékessége alá tartozó szervezetek gazdasági egységei – **gazdasági intézményhálózat**, igazgatója a Szentannai Sámuel Középiskola és Kollégium Gazdasági Szervezete

valamint:

2. a Bethlen Gábor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium,
3. a Kenderesi Mezőgazdasági Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium,
4. a Kétegyházi Mezőgazdasági Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium
5. a Székács Elemér Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakgimnázium Szakközépiskola és Kollégium,

mint a gazdasági intézményhálózat Intézményei.

Az **Eszközök és Források Értékelési** szabályzat kialakításáért, karbantartásáért és végrehajtásáért a szervezet igazgatója, és gazdasági igazgatója valamint az együttműködő felek igazgatói a felelősek. A szabályzat a gazdasági intézményhálózat vezetőinek együttes véleményezésével és jóváhagyásával kerül kiadásra.

A Szabályzat jogszabályi és egyéb forrásai

- az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Áht.);
- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet (továbbiakban: Ávr.),
- az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Korm. Rendelet (továbbiakban: Áhsz.);
- a számvitelről szóló többször módosított 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.);
- az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény.

Szabályzat hatálya

(1) **Tárgyi hatály:**

Az Eszközök és Források Értékelési szabályzat a következő témákhoz kapcsolódóan tartalmaz előírásokat:

- A mérlegben szereplő eszközök értékelésének általános szabályához;
- Az eszközök bekerülési értékének tartalmához;
- Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként, hagyatékként kapott eszközök, a többletként fellelt eszközök, valamint a követelések fejében átvett eszközök értékeléséhez;
- Az egyes eszközök értékeléséhez;
- Az egyes források értékeléséhez.

A szabályzat tárgyi hatálya kiterjed a gazdasági intézményhálózat valamennyi intézményére, azok szervezeti egységeire, valamint az intézmények tulajdonában lévő, a rendelkezésére, használatára bocsátott, működését szolgáló eszközökre és azok forrására.

- (2) **Személyi hatály:** Jelen szabályzat kiterjed a Szervezet bármilyen jogviszony keretében foglalkoztatott dolgozóira.

A gazdasági intézményhálózat mérleg-összeállításának, illetve ez által a mérlegtételek értékelésének alapja:

- **egyrészt a gazdasági intézményhálózat nyilvántartásaiban szereplő eszközök és források értéke, valamint**
- **a gazdasági intézményhálózat által nyilvántartott és kezelt eszközök és források értéke, valamint az azokban bekövetkező változások alapján készített feladások, melyek tartalmáért és megalapozottságáért az adott feladást készítő gazdasági intézményhálózat központja és az adott intézmény a felelős.**

A jelen szabályzatban meghatározottak szerinti értékelés alapján kerülnek a mérlegbe a gazdasági intézményhálózat által nyilvántartott eszközök és források.

A szabályzat módosítására akkor van szükség, illetve lehetőség, ha azt a törvényi, illetve az államháztartási számviteli kormányrendeleti előírások megváltoztatják, vagy az értékelési elvek, módszerek változtatást igényelnek, mert a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell.

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ

I.1. Az értékelési szabályzat célja

Az eszközök és kötelezettségek értékelésére vonatkozó döntéseket, valamint azok gyakorlati végrehajtását szolgáló értékelési módokat és eljárásokat a jelen szabályzatban kell összefoglalni.

Ennek megfelelően a szabályzat főbb céljai a következők:

- meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel a költségvetési szerv rögzíti az eszközei és a forrásai értékét;
- egyértelműen rögzítésre kerüljenek – a költségvetési szerv sajátosságainak figyelembevételével – azon eszközei és kötelezettségei értékelési gyakorlata, amelyek esetében az Szt. és az Áhsz. felhatalmazása alapján a költségvetési szerv számviteli-politikai döntésén alapul az értékelés;
- az értékelési módszereknek a gazdasági intézményhálózatban illetve azon belül minden egyes intézmény minden érintett gazdasági szakembere számára egyértelműnek kell lennie;
- tájékoztatás nyújtása a belső, illetve a külső ellenőrzés számára a költségvetési szerv könyvvézetési és beszámoló készítési kötelezettsége során követett értékelési gyakorlatáról.

I.2. Az értékelési szabályzathoz kapcsolódó fogalmak

- **Értékelés:** az eszközök és a források
= könyvviteli nyilvántartásba vételhez alkalmazott értékének és
= az éves beszámoló mérlegbe kerülő értékének meghatározását jelenti.
- **Minősítés:** döntés az adott eszköz, befektetett eszközök, illetve forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról, valamint a kötelezettségeknek a hosszú- vagy rövid lejáratúvá való elkülönítéséről.
- **Bekerülési érték:** az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig a raktárba történt beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható. A bekerülési érték tehát az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, a szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, a beszerzéssel kapcsolatos közvetítői kiadásokat, a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adót, jövedéki adót) és a vámterhet (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat) foglalja magában.
- **Piaci érték (szokásos piaci érték):** az az ellenérték (a továbbiakban ideértve a kamatot is), amelyet független felek összehasonlítható körülmények esetén egymás között érvényesítenek, vagy érvényesítenének. Nem független felek között a szokásos piaci érték az az ellenérték (ár, kamat), amelyet
 - a) független felek alkalmaznak az összehasonlítható termék, szolgáltatás értékesítésekor gazdaságilag összehasonlítható piacon (összehasonlító módszer), vagy
 - b) a terméknek, szolgáltatásnak független fél felé, változatlan formában történő értékesítése során alkalmazott ellenértékből (árból) a viszonteladói költségek és a szokásos haszon levonásával határoznak meg (viszonteladási árak módszere), vagy
 - c) a termék, a szolgáltatás szokásos haszonnal növelt közvetlen önköltségével határoznak meg (költség és jövedelem módszer), vagy
 - d) független fél által az ügylet révén elért - megfelelő vetítési alapra (bevétel, költség, tárgyi eszközök és nem anyagi javak) vetített - ügyleti nyereség figyelembevételével állapítanak meg (ügyleti nyereségen alapuló módszer), vagy

- e) a nem független felek az ügyletből származó összevont nyereségnek gazdaságilag indokolható alapon olyan arányban történő felosztásával határoznak meg, ahogy független felek járnának el az ügyletben (nyereség-megosztásos módszer), vagy
f) egyéb módszerrel állapítanak meg, ha a szokásos piaci érték az a)-e) pont szerinti módszerek egyikével sem határozható meg

azzal, hogy szokásos haszon az a haszon, amelyet összehasonlítható tevékenységet végző független felek összehasonlítható körülmények között elérnek, továbbá tőzsdén nem forgalmazott részvény, valamint vagyoni betét, üzletrész és más hasonló, tagsági jogot megtestesítő vagyoni részesedés szokásos piaci értéke - ha a magánszemély ennek ellenkezőjét nem bizonyítja - a vagyoni részesedést kibocsátó jogi személynek, egyéb szervezetnek a vagyoni részesedés megszerzésének alapjául szolgáló szerződés megkötésének, jogügylet létrejöttének napján ismert, a beszámoló elfogadására jogosult szerve által már jóváhagyott beszámoló mérlegében kimutatott saját tőke összegéből a vagyoni részesedésre arányosan jutó rész, növelve a kibocsátó jogi személy, egyéb szervezet olyan kötelezettségének összegével, amely a vagyoni részesedéshez kapcsolódó jóváhagyott osztalék, részesedés címén a vagyoni részesedés megszerzésekor még fennáll.

- **Könyv szerinti érték:** az egyedi eszköznek az Áhsz.- illetve ahol az Áhsz. megengedi- a Számviteli törvény szerint elszámolt értékcsökkenéssel, értékvesztéssel csökkentett, a terven felüli értékcsökkenés, illetve az értékvesztés visszaírásával növelt bekerülési értéke.
- **Kisértékű immateriális javak, tárgyi eszközök:** a kettőszázezer forint egyedi értéket nem meghaladó bekerülési értékű vagyoni értékű jogok, szellemi termékek, tárgyi eszközök.
- **Vételár:** a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenérték.

I.3. Az értékelés általános szabályai

Az eszközök és források értékelésénél a Számviteli politikában rögzített vállalkozás folytatás elve, az egyedi értékelés, a valóság és az óvatosság elvét kell alapul venni.

Az eszközöket és kötelezettségeket leltározással, egyeztetéssel ellenőrizni és egyedileg értékelni kell, kivéve, ha a Számviteli politikában rögzített esetekben a csoportos értékelés megengedhető.

Az egyes mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, a mérlegkészítés napjáig bekövetkezett és ismertté vált.

I.4. Eszközök minősítésének szabályai

Az eszközök, befektetett eszközzé vagy forgóeszközzé történő minősítését kizárólag az eszköz használhatósága, rendeltetése, továbbá a tervezett használati idő alapján kell meghatározni. Az egy éven túl használatos eszközöket a befektetett, az egy évnél rövidebb ideig használandó eszközöket pedig a forgóeszközök közé kell besorolni.

Amennyiben az eszközök használata, rendeltetése a besorolást követően megváltozik, mert az eszköz a tevékenységet, a működést tartósan már nem szolgálja vagy fordítva,

Az adott intézmény által beszerzett, üzembe helyezett immateriális javak és tárgyi eszközök állományba vételének, illetve az üzembe helyezést követően az értékcsökkenés elszámolásának nem feltétele az, hogy az adott eszköz beszerzéséről a beruházási szállító által kiállított és megküldött számlát akár részben, akár egészben az adott intézmény ki-egyenlítsse. Az állományba vétel feltétele az, hogy az adott eszközt rendeltetésszerűen használatba vegyék, üzembe helyezzék.

Az ingatlanok között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett földterületet és minden olyan anyagi eszközt, amelyet a földdel tartós kapcsolatban létesítettek.

Az ingatlanok közé sorolandó: a földterület, a telek, a telkesítés, az épület, az épületrész, az egyéb építmény, az üzemkörön kívüli ingatlan, illetve ezek tulajdoni hányada, továbbá az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok, függetlenül attól, hogy azokat vásárolták vagy a gazdálkodó állította elő, illetve azok saját tulajdonú vagy bérelt ingatlanon valósultak meg. Az ingatlanok között kell kimutatni a bérbe vett ingatlanokon végzett és aktivált beruházást, felújítást is.

Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok különösen: a földhasználat, a hasznélvezet és használat, a bérleti jog, a szolgalmi jog, az ingatlanok rendeltetésszerű használatához kapcsolódó - jogszabályban nevesített - hozzájárulások, díjak (víziközmű- fejlesztési hozzájárulás, villamos energia hálózati csatlakozási díj, gázhálózati csatlakozási díj) megfizetése alapján szerzett használati jog, valamint az ingatlanhoz kapcsolódó egyéb jogok.

Tenyészállatok között kell kimutatni azokat az állatokat, amelyek a tenyésztés, a tartás során leválasztható terméket (szaporulatot, más leválasztható állati terméket) termelnek, és a tartási költségek ezen termékek értékesítése során megtérülnek, vagy az egyéb (igateljesítmény, őrzési feladat, lovagoltatás) hasznosítás biztosítja a tartási költségek megtérülését, függetlenül attól, hogy azok meddig szolgálják az intézmény tevékenységét.

A tárgyi eszközök esetében lényeges a beruházás, felújítás, karbantartás fogalmának elkülönítése.

Befektetett pénzügyi eszközök minősítése

A befektetett pénzügyi eszközök esetében a minősítést minden esetben a befektetési cél – tartós vagy nem tartós – határozza meg.

A befektetett pénzügyi eszközök és értékpapírok közül:

- az adott kölcsönök közül az éven túli követelések törlesztő részleteit a befektetett pénzügyi eszközök, a költségvetési évet követő évben esedékes összegeket a forgóeszközök között kell kimutatni a mérlegben,
- a kötelezettségek közül a költségvetési évet követő évben esedékes törlesztő részleteket a rövid-, az azon túl esedékes összegeket pedig a hosszúlejáratú kötelezettségek között kell szerepeltetni a mérlegben.

A követelés fejében átvett eszközök minősítése

A követelés fejében átvett eszközök minősítésére is az előzőekben leírt szabályok vonatkoznak. Amennyiben valamely intézmény követelés fejében eszközt – beleértve az ingat-

akkor azok besorolását meg kell változtatni; a befektetett eszközt át kell sorolni a forgóeszközök közé vagy fordítva.

Az eszközök és források általános besorolására, minősítésére az Áhsz. 10- 14. §-ban és gazdasági intézményhálózat Számviteli politikájának előírásait kell alkalmazni.

Az eszközök minősítésére, besorolására az alábbi esetekben kerülhet sor:

- a) az eszközök beszerzésekor;*
- b) az eszköz használatának, rendeltetésének megváltozásakor;*
- c) az év végi zárlati teendők kapcsán, a mérlegkészítéskor.*

Az eszközök besorolásánál azok rendeltetését, használatát kell alapul venni.

Immateriális javak minősítése

Immateriális javak közé csak a tartós, egy évnél hosszabb feladatellátást szolgáló nem materiális eszközöket kell felvenni értékhatárra való tekintet nélkül. A 200 ezer forint egyedi bekerülési érték alatti vagyoni értékű jogokat és szellemi termékeket a beszerzéskor egyösszegű écs-t kell elszámolni, amelyeket csak analitikusan kell nyilvántartani. A 200 ezer forintos értékhatár valamennyi aktiválandó kiadással együtt értendő.

Tárgyi eszközök és a vásárolt készletek minősítése

Tárgyi eszközzé az egy évnél hosszabb ideig használható és használatra tervezett eszközöket egyedileg kell minősíteni. A 200 ezer forint egyedi bekerülési érték alatti tárgyi eszközöket a beszerzéskor egyösszegű écs-t kell elszámolni. A költségvetési év végéig használatba nem vett (raktáron lévő) kis értékű tárgyi eszközöket a mérlegben a beruházások között kell kimutatni. A 200 ezer forintos értékhatár valamennyi aktiválandó kiadással együtt értendő, pl. szállítási költség, le nem vonható áfa stb.

Azokat az eszközöket, amelyek, újonnan kerülnek beszerzésre több, külön-külön nem működtethető, de egymással cserélhető, össze nem épített darabból állnak, egyedileg kell forgóeszközzé vagy tárgyi eszközzé (kis értékű tárgyi eszközzé) minősíteni. Jellemzően a számítástechnikai eszközök (számítógép, monitor, billentyűzet stb.) önállóan minősíthetők.

A tárgyi eszközökön belül kell kimutatni

- az ingatlanokat és a kapcsolódó vagyoni értékű jogokat;
- a gépeket, berendezéseket, felszereléseket, járműveket;
- a tenyészállatokat;
- a beruházásokat, felújításokat; karbantartásokat és
- a tárgyi eszközök értékhelyesbítését.

Azokat a tárgyasult eszközök, amelyek a tevékenységet egy évnél rövidebb ideig szolgálják, beszerzéskor a dologi kiadások között, készletbeszerzésként kell elszámolni. A mérlegben csak a raktári új készletek értéke szerepelhet.

Azokat a tárgyi eszközöket, amelyeket rendeltetészerűen nem tud használni a szervezet, a számviteli előírásoknak megfelelően a forgóeszközök közé kell átvezetni.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök állománynövekedését követően az eszközt a üzembe kell helyezni. Ezen üzembe helyezés dokumentuma az Üzembe helyezési jegyzőkönyv, vagy az Üzembe helyezési okmány.

lanokat is – vesz át, a minősítés a gazdasági intézményhálózat gazdasági igazgató döntésétől függően lehet:

- befektetett eszköz, ha valamely tevékenységhez tartósan használatra kerül,
- forgóeszköz, ha egy éven belüli használatra vagy értékesítésre kerül.

Felelősség a minősítés végrehajtásáért

A gazdasági igazgató felelős a minősítés végrehajtásáért.

Az eszközök tárgyi eszközök vagy forgóeszközök közé történő besorolását a pénzügyi forrás meghatározásával egyidejűleg kell végrehajtani.

II. AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉRE VONATKOZÓ KÖZÖS SZABÁLYOK

II. 1. Felújítás, karbantartás fogalma

Az Szt. előírásainak megfelelően a tárgyi eszközök esetében külön kell minősíteni a felújítási és karbantartási kiadásokat. A minősítés elvégzése kötelező, mivel kihatással van a tárgyi eszközök értékére és értékcsökkenésére.

Az Szt. alkalmazásában:

Felújítás: az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak.

Felújítás és korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.

A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei elöregedtek), amely állapot már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti.

Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egyszerre történő elvégzése, függetlenül a kiadások nagyságától.

Karbantartás: a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi. **A karbantartás értékét nem a tárgyi eszközök között kell kimutatni, nem növeli azok értékét, hanem költségként kell elszámolni.**

II.2. Az eszközök bekerülési értékének tartalma

A bekerülési érték meghatározásával kapcsolatos szabályok:

- **Bekerülési érték:** az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig a raktárba történt beszállításig felmerült,

az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható. A bekerülési érték tehát az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, a szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, a beszerzéssel kapcsolatos közvetítői kiadásokat, a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adót, jövedéki adót) és a vámterhet (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat) foglalja magában.

- **Vásárolt immateriális javak bekerülési értéke az egységes rovatrend K61.**
Immateriális javak beszerzése, létesítése rovathoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételár.
- **Vásárolt, rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett tárgyi eszközök bekerülési értéke az egységes rovatrend K62. Ingatlanok beszerzése, létesítése, K63. Informatikai eszközök beszerzése, létesítése vagy K64. Egyéb tárgyi eszközök beszerzése, létesítése rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon végleges kötelezettségvállalásként, más fizetési kötelezettségként nyilvántartott vételára, kisajátítás útján szerzett ingatlan esetén a kártalanítás összege is.**

- **Vételár:** a belföldi szállítónak a megrendelés szerinti termék adásvételéért, szállításáért, illetve a szolgáltatás nyújtásáért számlázott, elfogadott és kiegyenlített forintérték.
- **Szállítási és rakodási költségek:** hozzárendelhető a szállítási és rakodási költség a bekerülési értékhez, ha az egy adott eszköz beszerzése során merült fel. Amennyiben több eszközfeleség beszállítása történik egyszerre, akkor a szállítási és rakodási költséget a dologi kiadások között kell kimutatni. Ebben az esetben a szállítási költség nem képezi a bekerülési érték részét.
- **Alapozási, szerelési költségek:** e tétel alatt a tárgyi eszköz üzembe helyezéséhez, rendeltetésszerű használatba vételéhez nélkülözhetetlen alapozási és szerelési munkák költségeit kell érteni. Ezek általában építőipari (esetenként ipari) szolgáltatások számlázott díjai, amelyek a lealapozott, beszerelt tárgyi eszköz bruttó értékét növelik. Itt az egyedi tárgyi eszközhöz való hozzárendelés egyértelmű.
- **Beszerzéshez kapcsolódó adók, vámköltségek:** amennyiben a beszerzéshez kapcsolódóan fogyasztási adót kell fizetni, akkor a fizetett adó összegével az eszköz beszerzési árát növelni kell.
A vámköltség a vámot, a vámpótlékot és a vámkezelési díjat foglalja magában. A kiszabott vámot a vámhatóság írásbeli határozatban közli. A vámösszeg ezen határozat alapján az eszközhöz hozzárendelhető, a vámösszeget a vám megfizetésekor kell elszámolni.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi továbbá az eszközök beszerzéséhez szorosan kapcsolódó:

- vagyonszerzési illeték,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- a vásárolt vételi opció díja,
- az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön,

- a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó – az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) – biztosítási díj,
- a beruházáshoz, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó devizahitel – az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) – árfolyam vesztesége,
- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei.

II. 3. Az eszközök értékelésével kapcsolatban felmerülő további szabályok

Az év végi piaci értéken való értékeléssel a gazdasági intézményhálózat egyes intézményei nem élnek.

A **térítésmentesen (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközöket** – ideértve a forgalomképes immateriális javakat is – a könyvviteli mérlegbe az átadó által közölt nyilvántartási értéken, legfeljebb azok piaci értékén kell felvenni.

Az átadó nyilvántartási értékének a bruttó érték és az elszámolt értékcsökkenés különbözetét kell tekinteni.

Amennyiben az átadó által közölt érték bizonyíthatóan magasabb, mint az eszköz használati fokának megfelelő ismert forgalmi, piaci érték, az eszközt piaci értéken kell nyilvántartásba venni.

Amennyiben az eszköz térítés nélküli átadás-átvétele azonos felügyeleti szerv alá tartozó államháztartási szervezetek között történik, az átvevő szervezetnek az adott eszközt az átadó által közölt – az átadó könyveiben szereplő – bruttó értéken kell nyilvántartásba venni. Ezzel egyidejűleg az átvevőnek az eszköz átadás időpontjáig – az átadónál időarányosan – elszámolt értékcsökkenés összegét is nyilvántartásba kell venni.

Az előzőek értelmében, amennyiben az átadás év közben történik, és az átadott eszköz értékcsökkenési leírását az átadó az átadás időpontjáig időarányosan elszámolta, csak az átvétel napjától számított időarányos értékcsökkenési leírást kell elszámolni.

A térítésmentes **(társadalmi) munkával létrehozott eszközök, továbbá az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, valamint a többletként fellelt eszköz** esetében a beszerzési érték az eszköznek az állományba vétel időpontja szerinti forgalmi, piaci érték.

A vagyonkezelési szerződéssel vagyonkezelésbe átvett eszközök bekerülési értéke a vagyonkezelési szerződésben szereplő érték, vagy az átadó által meghatározott érték.

A **követelések fejében átvett eszközöket**, ha jogszabály, szerződés, megállapodás eltérően nem rendelkezik, akkor a kiváltott követelések összegével azonos összegben kell értékelni.

Azokban az esetekben, amikor az értékelés forgalmi, piaci értéken történik, **a forgalmi, piaci érték:**

- Új eszközöknél az azonos vagy hasonló rendeltetésű, használati értékű, minőségű és árfekvésű eszköz katalógusokban, árlistákban szereplő, illetve bolti ára. Amennyiben jelentős eltérés tapasztalható az egyes forgalmazók által alkalmazott árak között, ezek átlagát kell forgalmi értéknek tekinteni. Előzőek hiányában forgalmi érték a jogosítvánnyal rendelkező vagyonértékelő által meghatározott érték, ha az eszköz egyedi értéke, vagy mennyisége jelentős nagyságrendű. Jelentős a nagyságrend, ha az eszköz egyedi értéke vagy az eszközök összértéke várhatóan eléri a 200 000 Ft-ot. Ezen értékhatár alatt forgalmi érték a becsült érték.

- Használt eszközöknél a használtcikk kereskedők által alkalmazott eladási ár, ennek hiányában a vagyoneértékelő által meghatározott vagy a becsült érték, az új eszközöknél említett feltételekkel.

A térítésmentesen átvett hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat piaci, forgalmi értéken kell felvenni a mérlegbe.

Amennyiben az eszköz üzembe helyezése megtörtént, de a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes adóhatóság nem állapította meg, és ezért a pénzügyi rendezés sem teljesülhetett, akkor az adott eszközt a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni és a negyedév végén állományba venni. Az így meghatározott érték és a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bekerülési értéket módosítani kell.

A mérlegben kimutatott értékeket leltárral kell alátámasztani. A leltározás végrehajtására vonatkozó konkrét szabályokat külön szabályzat tartalmazza.

Nem kell a mérlegben kimutatni a külön jogszabály alapján szakmai nyilvántartásban szereplő képzőművészeti alkotásokat, régészeti leleteket, kép- és hangarchívumokat, gyűjteményeket, egyéb eszközöket.

Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, ha az épület, építmény rendeltetészerűen nem hasznosítható, az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, továbbá a vásárolt teleknek építkezésre alkalmassá tétele érdekében végzett munkák költségeit, ráfordításait a telek (a földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig. Az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló beruházás (az épület, az építmény) bekerülési értékeként kell figyelembe venni.

Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának költségeit az adott beruházás bekerülési (beszerzési) értékébe be kell számítani. Az újraépítés költsége az újraépített eszköz bekerülési (beszerzési) értékének minősül.

A tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetészerű használatához műszakilag szükséges tartozékok, tartalék alkatrészek akkor képezik a beszerzési ár részét, ha beszerzésük a tárgyi eszközzel együtt, az üzembe helyezés előtt történik. Nem képezi a tárgyi eszköz beszerzési árának részét az a tartozék, illetve alkatrész, amely nélkül a tárgyi eszköz üzembe helyezhető.

A több tárgyi eszközhöz is használható (cserélhető) tartozék önállóan, egyedileg minősítendő tárgyi eszköznek vagy forgóeszköznek. A cserélhető tartozékokat az analitikus nyilvántartásban önálló tárgyi eszközként kell nyilvántartani.

A tárgyi eszközök közé tartozó **ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogokat** az analitikus nyilvántartásokban minden esetben önálló eszközként kell felvenni, azokkal az ingatlan értékét a fejlesztési hozzájárulások esetében még akkor sem lehet növelni, ha a hozzájárulás egyedi ingatlanhoz kapcsolódik.

A tárgyi eszközöknél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználandó tárgyi eszköz eredeti állaga, kapacitása, pontossága helyreállítását szolgáló felújítási munka költségét is, kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munkát.

A **vásárolt szoftvertermékek** módosításával, aktualizálásával kapcsolatos kiadások – ide nem értve a bővítést – nem növelik a szoftver bekerülési értékét. A szoftvertermékek bővített változatának bekerülési értéke beruházásnak minősül, növeli a bekerülési értéket.

Az **üzemeltetésre átadott eszközöknél** akkor értéknövelő a felújítás, ha azt a gazdasági intézményhálózat valamely adott intézménye végezteti azt saját forrásból.

Csoportos nyilvántartás csak az ugyanazon a napon, ugyanazon az egységen megvásárolt, azonos típusú, használati értékű, fajtájú, méretű eszközök esetében lehetséges. A **csoportos értékelés** addig az időpontig történhet, amíg valamennyi eszköz értéke az eredeti rendeltetésnek megfelel, és emiatt értékvesztést valamelyikükönél nem kell elszámolni. Amennyiben erre sor kerül, a csökkentett értékű eszközöket elkülönítetten egyedi- leg kell nyilvántartani.

II. 4. Értékcsökkenés elszámolása

Terv szerinti értékcsökkenés

Az immateriális javak, a tárgyi eszközök és az üzemeltetésre, kezelésre átadott vagyonkezelésbe vett eszközök után évente az Áhsz.-ben meghatározott leírási kulcsok alapján, a tényleges használatnak megfelelően terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni, az éves szintű leírási kulcsok alapján számított összegben.

Az alkalmazandó tervszerinti értékcsökkenés leírás kulcsai a következők:

– alapítás-átszervezés aktivált értéke	20 %
– vagyoni értékű jogok	16 %
– szellemi termékek	33 %
– kis értékű immateriális javak	100 %
– épületek és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	2 %
– építmények és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3 %
– gépek, berendezések és felszerelések, kivéve számítás-technikai és ügyvitel technikai eszközök	14,5 %
– számítástechnikai és ügyvitel technikai eszközök	33 %
– járművek	20 %

Pl.

ÉPÜLETEK

Az épület jellege	Leírási kulcs (%)
1. Hosszú élettartamú szerkezetből	2,0
2. Közepes élettartamú szerkezetből	3,0
3. Rövid élettartamú szerkezetből	6,0

A felsorolt csoportokon belül az épületek műszaki ismérvek szerinti besorolása:

A csoport	Felmenő	Kitöltő	Vízszintes
-----------	---------	---------	------------

megnevezése	(függőleges) teherhordó szerkezet	(nem teherhordó) falazat	teherhordó szerkezet (közberső és tetőfödém, illetve egyesített teherhordó, térrelhatároló tetőszerkezet)
Hosszú élettartamú szerkezet	Beton- és vasbeton, égetett téglá-, kő-, kohósalak- és acél-szerkezet	Tégla, blokk, panel, öntött falazat, fémlemez, üvegbeton és profil-üveg	Előregyártott és monolit vasbeton acéltartók közötti kitöltő elem, valamint boltzott födém
Közepes élettartamú szerkezet	Könnyűacél és egyéb fém-szerkezet, gápszilikát szerkezet, bauxit-beton szerkezet, tufa- és salakblokk szerkezet, fűrészelt faszerkezet, vályogfal szigetelt alapokon	Azbeszt, műanyag és egyéb függönyfal	Fagerendás (borított sűrűgerendás), mátrai födém, könnyű acélfödém, illetve egyesített acél tetőszerkezet könnyű kitöltő elemekkel
Rövid élettartamú szerkezet	Szerfás és deszkaszerkezet, vályogvert falszerkezet, ideiglenes téglafalazat	Deszkafal, lemezkeretbe sajtolt lapfal	Szerfás tapasztott és egyéb egyszerű falfödém

Az épület jellegét a három ismerv közül a rövidebb élettartamot jelentő alapján kell meghatározni.

Az épületgépezés körébe tartozó gépek és berendezések értékcsökkenését az épülettől függetlenül, a gépeknél megadott leírási kulcsokkal is el lehet számolni.

Az épületbe beépített technológiai gépek és berendezések, az ezeket kiszolgáló vezetékek leírását az épülettől függetlenül, a gépeknél, illetve vezetékeknél megadott leírási kulcsok alapján kell megállapítani.

ÉPÍTMÉNYEK

Az építmény jellege	Leírási kulcs %
Egyéb építmény	2,0
Mezőgazdasági építmény	3,0
ebből: önálló támrendszer	15,0
Melioráció	10,0
Mezőgazdasági tevékenységet végző adózónál a bekötő- és üzemi út	5,0
Idegen (bérelt) ingatlanon végzett beruházás	6,0
Hulladéktároló	20,0

A költségvetési szerveknek 25 millió Ft bekerülési érték alatti gépek, berendezések, felszerelések, járművek esetén nem lehet maradványértéket elszámolni.

Maradványértéket kell megállapítani a következő esetekben:

- ingatlannál (értékhatártól függetlenül),
- 25 000 000 Ft bekerülési értéket meghaladó gépeknél,
- tenyészállatoknál.

Amennyiben az eszközökön értéknövelő beruházás (átalakítás, bővítés stb.) **vagy felújítás történik**, az értékcsökkenés alapja a beruházás, felújítás aktiválását követő negyedévtől kezdődően a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték. Ez vonatkozik a teljesen 0-ra leírt eszközökön végzett értéknövelő munkák esetére is, az értékcsökkenés elszámolásának alapja a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték (nemcsak az értéknövelő beruházás, felújítás értéke) az új nettó érték erejéig.

Lehetősége van arra, hogy az immateriális javak és a tárgyi eszközök értékcsökkenésének elszámolása során alkalmazott terv szerinti leírási kulcsot saját hatáskörében – kisebb mértékben – állapítsa meg, amennyiben a várható használati idő hosszabb, mint az Áhsz. által meghatározott leírási kulcsok figyelembevételével számított használati idő.

Immateriális javak esetében, ahol a szerződés más időtartamot jelöl meg, mint a leírási kulcsok alapján számított használat, ott a várható használati időt a szerződés szerint kell meghatározni, ennek megfelelően kell a leírási kulcsot megállapítani.

ÜLTETVÉNY

Az ültetvény jellege	Leírási kulcs %
1. csoport: alma, körte, birs, naspolya, cseresznye, meggy, szilva, szőlő, szőlőanyatelep, mandula, mogyoró	6,0
2. csoport: őszibarack, kajszli, köszméte, ribiszke, komló, gyümölcsanyatelep,	10,0
3. csoport: spárga, málna, szeder, torma	15,0
4. csoport: dió, gesztenye	4,0
5. csoport: egyéb ültetvény	5,0

Az ültetvények támrendszere nem önálló tárgyi eszköz, hanem tartozék, s ezért az ültetvényvel azonos leírási kulccsal kell elszámolni, a földterület és a kerítés viszont önálló tárgyi eszköznek minősül.

TENYÉSZÁLLATOK

A tenyészállatok értékcsökkenését a bekerülési (beszerzési, előállítási) érték alapulvételeivel, - figyelembe véve a tenyészidőt, tartási időt – az alábbi lineáris kulcsok alkalmazásával állapítja meg a szervezet:

Szarvasmarha	20 %
Ló	33 %

Sertés	33 %
Juh	20 %
Baromfi	100 %

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek bekerülési értéke után, az üzembe nem helyezett beruházásoknál, a képzőművészeti alkotásoknál, az állami készleteknél, tartalékoknál, illetve az olyan egyéb eszközknél, amely értékéből a használat során sem veszít, illetve amelynek értéke – különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan – évről évre nő.

Terven felüli értékcsökkenés

Immateriális javak, tárgyi eszközök, üzemeltetésre, kezelésre átadott, vagyonkezelésbe vett eszközök után terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni ha:

- a szellemi termékek, a tárgyi eszközök (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert a szellemi termékek, a tárgyi eszközök feleslegessé váltak, vagy megromlás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használhatók, illetve használhatatlanok,
- a vagyoni értékű jogok csak korlátozottan, vagy egyáltalán nem érvényesíthetők,
- értékesítés céljából a tárgyi eszközt átsorolják a készletek közé.

Ha a terven felüli értékcsökkenést használhatatlanság vagy készletek közé átsorolás miatt kell elszámolni, úgy ezt követően a ténylegesen leírt eszközt az állományból ki kell vezetni.

Nem lehet terven felüli értékcsökkenést elszámolni:

- már nullára leírt eszközök után (ezeket az eszközöket – hasonlóan az előző évi elszámoláshoz – a 0-ig leírt főkönyvi számlákon kell kimutatni),
- felügyeleti szervi döntés alapján,
- abban az esetben, ha a nyilvántartott nettó érték kevesebb, mint az egy évi terv szerinti értékcsökkenés összege (saját döntéstől függően).

III. AZ EGYES ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

III. 1. Befektetett pénzügyi eszközök

III.1.1 Tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek

A tartósan adott kölcsönöket a tényleges kihelyezés összegében, a hosszú lejáratú bankbetéteket a ténylegesen elhelyezett összegben kell nyilvántartásba venni.

Az adós, a hitelintézet, a pénzügyi vállalkozások minősítése alapján a költségvetési év december 31-én fennálló és a beszámoló készítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek (továbbiakban követelés) esetében értékvesztést el kell számolni a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló in-

formációk alapján, ha a könyv szerinti érték és a várhatóan megtérülő összeg közötti különbség veszteségjellegű, és ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

Jelentős összegű a követelés (vevőkkel, adósokkal, hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni, kölcsön, előleg), ha az értékvesztés összege a bekerülési érték 20 %-át, vagy a 100.000 Ft-ot meghaladja.

Amennyiben a végrehajtott minősítés alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkentjük. A visszaírt értékvesztés összege nem haladhatja meg az elszámolt értékvesztés összegét.

A mérlegben csak az éven túli követelés összege szerepelhet. Az adott kölcsönök következő évi törlesztő részletét az egyéb rövidlejáratú követelések között kell a mérlegben szerepeltetni. A főkönyvi számlákon átkönyvelni nem kell, emiatt a főkönyvi kivonat és a mérleg eltérhet. Az eltérést a mérleget alátámasztó leltárban kell levezetni.

III. 2. Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközök

Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközként kell kimutatni azokat a tulajdonában levő eszközöket, amelyeket nem saját maga vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerve üzemeltet, hanem azok üzemeltetését, működtetését, kezelését más költségvetési szervre bízta.

A vagyonkezelésbe vett eszközök között kell kimutatni a gazdasági intézményhálózat által a kezelt vagyon részét képező eszközöket. A vagyonkezelésbe vett eszköz bekerülési értékének a vagyonkezelési szerződésben szereplő érték minősül.

A mérlegben az üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközöket bekerülési értéken, illetve ezen bekerülési értéknek az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírással csökkentett, a terven felüli értékcsökkenési leírás visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A terven felüli értékcsökkenésének meghatározásához és annak visszaírásához biztosítani kell az adatok összegyűjtését, az információk feldolgozását, valamint a terven felüli értékcsökkenési leírás és annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítését.

III. 3. Készletek

A nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök között kell kimutatni a készleteket. **A készletek azok az eszközök, amelyek az Egyetem tevékenységét csak egy folyamatban, illetve éven belül szolgálják.**

III.3.1. A vásárolt új készletek bekerülési (beszerzési) értéke

A bekerülési (beszerzési) érték fogalmát jelen szabályzat II. fejezete rögzíti részletesen.

III.3.2. A vásárolt új készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke

A mérlegben a vásárolt készletet bekerülési értéken kell kimutatni. Felértékelni tilos.

III.3.3. A saját termelésű készletek értékelése

A saját termelésű készleteket (befejezetlen termelés, félkész és késztermék, átlakok) bekerülési értéke a II. fejezet szerinti előállítási költség.

Az előállítási költség fogalmát, tartalmát részletesen a jelen szabályzat II. fejezete rögzíti.

Az előállítási költség (közvetlen önköltség) meghatározása utókalkuláció alapján történik.

III.3.4. A saját termelésű készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke

A mérlegben a saját termelésű készletet bekerülési (előállítási) értéken, illetve a Szt., és a jelen értékelési szabályzat alapján elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A mérlegben a leltározás alapján megállapított, és az értékelési szabályok figyelembevételével értékelt raktáron levő új készletet kell felvenni.

A készleteket az analitikus nyilvántartásokban féleségenként egyedileg kell nyilvántartani és értékelni. Csoportos nyilvántartás csak azoknál a készletfajtáknál alkalmazható, ahol az adott készletfajta tárolása során szükségszerű keveredés fordulhat elő.

A csoportos nyilvántartás rendező elvei:

- a készletek azonos felhasználási célt szolgáljanak,
- egymással helyettesíthetők legyenek,
- beszerzési egységeik csak kismértékben térjenek el.

Térítés nélkül átvett készletek értékelése:

- használt készletet csak mennyiségben szabad nyilvántartani, értékben sem az analitikus nyilvántartásban, sem a mérlegben szerepeltetni nem szabad,
- az új készleteket forgalmi (piaci) értéken kell felvenni az analitikus nyilvántartásba,
- amennyiben azonos felülyelet alá tartozó költségvetési szervtől történik az átvétel, akkor az új készleteket az átadó könyveiben szereplő értéken, ennek hiányában forgalmi (piaci) értéken kell felvenni az analitikus nyilvántartásba.

A többletként fellelt készletet az ugyanolyan terméknyilvántartásban szereplő átlagárával egyezően, ennek hiányában forgalmi (piaci) értéken kell felvenni az analitikus nyilvántartásba és a mérlegben szerepeltetni.

A beszámoló elkészítése előtti leltározás során a készleteket meg kell vizsgálni abból a szempontból, hogy:

- csökkent értékűek-e, vagyis a vonatkozó előírásoknak nem felel meg, felhasználása kétségessé válik, vagy eredeti rendeltetésének már nem felel meg (pl. megrongálódott),
- a készlet könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke.

Tartós az eltérés, ha az előző beszámoló készítéskor is fennállt, jelentős, ha összege meghaladja a bekerülési érték 20 %-át, vagy a 100 000 Ft-ot.

A felsorolt esetekben az adott készletfajta mérlegben szereplő értékét csökkenteni kell az értékvesztés elszámolásával.

Az értékvesztés mértéke:

- első esetben a készlet értékének csökkentését addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatósági foknak megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés el-

végzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyag áron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben,

- második esetben a készlet értékének csökkentését addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a beszámoló készítés időpontjában ismert piaci értéken szerepeljen a mérlegben.

III. 4. Követelések

A követeléseket – függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel – az elfogadott, az elismert összegben a tőkeváltozással szemben kell nyilvántartásba venni.

Követelések között kell kimutatni:

- azokat a szerződésekből jogszerűen eredő, pénzértékben kifejezett (és kiszámlázott) – általános forgalmi adót is tartalmazó – fizetési igényeket, amelyek a gazdasági intézményhálózat (azon belül az egyes intézmények) által már teljesített és az igénybe vevő által elfogadott, elismert termékértékesítéséhez, szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódnak (vevők);
- az adósokkal szembeni követeléseket, melyek a gazdasági intézményhálózat (azon belül az egyes intézmények) alaptevékenysége keretében a külön jogszabályokban meghatározott és általa előírt, még be nem folyt összegeket,
- a rövid lejáratú kölcsönöket, visszerhesen átadott pénzeszközöket;
- az előzőekben nem nevesített egyéb követeléseket, így a
- a munkavállalókkal szemben előírt különféle követeléseket,
- a költségvetéssel szembeni követeléseket,
- a tartósan adott kölcsönből a mérleg fordulónapot követő egy éven belül esedékes részleteket,
- az egyéb hosszú lejáratú követelésekből a mérleg fordulónapot követő egy éven belül esedékes részleteket,
- a nemzetközi támogatási programok miatti követeléseket,
- a támogatási programelőlegeket,
- a szabálytalan kifizetés miatti követeléseket (ideértve a jogalap nélkül felvett támogatások, ellátások miatti követeléseket is),
- a garancia- és kezességvállalásból származó követeléseket,
- a különféle egyéb követeléseket.

Elismert a jogszabályon alapuló követelés amennyiben jogszabály, határozat biztosítja az elismertséget, még akkor is, ha az adós vitatja azt.

Követeléstípusonként a kis összegű követelések év végi meghatározásának elvei, dokumentálásának szabályai (Áhsz. 50. § (2) bekezdés b) pont):

A követelések között az egységes rovatrend szerinti rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott követeléseket kell kimutatni mindaddig, amíg azokat pénzügyileg vagy egyéb módon nem rendezték, törvényben meghatározott esetekben és módon el nem engedték vagy behajthatatlan követelésként le nem írták.

A követeléseket kimutatása:

- költségvetési évben esedékes követelések és
 - költségvetési évet követően esedékes követelések,
- ezen belül a költségvetési bevételek

- kiemelt előirányzatai és
- finanszírozási bevételek.

Nem lehet követelésként kimutatni:

- az olyan pénzeszközre vagy egyéb eszközre vonatkozó, a mérleg fordulónapján fennálló követelést, amelynek mérlegértékeléskénti szerepeltetése jövőbeni eseménytől függ. Ide tartoznak különösen a kapott garanciák, kezességek harmadik felek tartozásaiért, valamint a kapott fedezetek, biztosítékok, zálogtárgyak, óvadékok és az opciós ügylet miatti pénzeszköz vagy egyéb eszköz átvételére vonatkozó követelések.
- a követelést, ha azt a partner vitatja, nem ismeri el. Az ilyen követeléseket a 03. Független és biztos (jövőbeni) követelések közé kell átvezetni. Gondoskodni kell azok jogosságának igazolásáról a rendelkezésre álló dokumentumok alapján és a behajtás érdekében a jogi lépések megtételéről.

Követelés jellegű sajátos elszámolások között kell elszámolni:

- az adott előlegeket az előleggel történő elszámolásig, visszatérítéséig, amelyek a vásárolt immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek és az igénybe vett szolgáltatások szállítójának előlegként megfizetett - általános forgalmi adót nem tartalmazó - összegből, a foglalkoztatottaknak adott illetmény-, munkabérelőlegekből, az utólagos elszámolásra adott más előlegekből, a teljesített túlfizetések, téves és visszajáró kifizetésekből - ideértve a visszatérítendő költségvetési kiadások összegét is -, valamint az adott előlegek értékvesztéséből és annak visszaírásából származnak,
- a támogatás, ellátás továbbadása céljából más szervezet fizetési számlájára folyósított összegeket a folyósítónál a folyósított összeg felhasználásáig vagy visszatérítéséig,
- a más által beszedett, de más szervezetet megillető - bevételként e szervezetnél elszámolandó - összegeket a bevételt megillető szervezetnél a részére történő továbbutalásig, vagy - jogszabály felhatalmazása alapján - azok felhasználását követően az e szervezetnél kiadásként történő elszámolásáig,
- a folyósított, megelőlegezett társadalombiztosítási és családtámogatási ellátásokat a folyósítónál azok utólagos megtérítéséig.

Az adók módjára behajtandó köztartozásokkal kapcsolatos követelések értékelése során az értékvesztés összege az adósok együttes minősítése alapján egyszerűsített értékelési eljárással (azok csoportos értékelésével) is meghatározható.

Az előző bekezdés szerinti követelések esetében az értékvesztés összegét legalább negyedévenként kell megállapítani azzal, hogy az értékvesztést, illetve annak visszaírását tételesen nem kell megállapítani.

Az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt, a várható megtérülésre vonatkozó százalékos mutatók meghatározását a követelés-beszedés eredményeinek előző év(ek)re vonatkozó tapasztalati adatai alapján kell kialakítani.

Az áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból származó követelések tartozásai közé a mérlegben a beszámolási évben teljesített értékesítések, nyújtott szolgáltatások vevő által elismert, számlázott, áfát is tartalmazó forintösszegét kell felvenni.

A vevő által történő elismerés dokumentumai:

- az eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzatban meghatározott fordulónapra vonatkozóan kiküldött, és a vevők által elfogadott egyeztető levél (a vevők által elfogadottnak minősül a követelés, ha az egyeztető levélre a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, vagy elfogadó válasz érkezik), az adós által el nem ismert követelést a zárlati tételek elszámolása során át kell vezetni a „0” számlaosztályba,
- a mérleg fordulónapját követő, de a beszámoló elkészítését megelőző pénzügyi teljesítés a vevő részéről.

Az adósok és vevők tartozását, azok megfizetését folyamatosan figyelemmel kell kísérni, mert a lejárt fizetési határidejű követelések behajtására a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Az adósok, vevők minősítése során vizsgálni kell a vevő, adós jövedelmi helyzetét, fizetőképességét, likviditási gondjainak tartósságát, továbbá azt, hogy a vonatkozó szerződés alapján garancia érvényesítésére van-e mód és esély, csődeljárást, felszámolási eljárást indítottak-e vele szemben, ha igen, a követelés milyen mértékű kielégítésére lehet számítani.

Az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések értékelési elveinek meghatározása során az adósokat minősíteni kell:

- folyamatosan működő adósok,
- folyamatos működésükben korlátozott adósok (pl. felszámolás alatt lévő, csődeljárás alá vont, végelszámolás alatt lévő, jogutód nélkül véglegesen megszűnt, stb.).

A folyamatosan működő adósokkal szembeni adóköveteléseket lejáratauk szerint tovább kell csoportosítani:

- 90 napos,
- 91-180 napos,
- 181-360 napos,
- 360 napon túli.

A tárgynegyedévben elszámolt értékvesztésével egyidőben a korábban elszámolt értékvesztést ki kell vezetni.

Behajthatatlan követelés az a követelés,

- amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi,
- amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott kis összegű követelések tekintetében, amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a végrehajtás veszteséget eredményez, vagy növeli a veszteséget), illetve amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása „igazolatan” nem járt eredménnyel,
- amelyet a bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
- amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell, melynek alapján a gazdasági intézményhálózat háromszori eredménytelen felszólítás – fenntartói jóváhagyást követően - behajthatatlanná nyilvánítja a fenntartó jóváhagyását követően követelés, figyelemmel

az érvényes felügyeleti szervei előírásokra. A behajthatatlan követelés leírása nem minősül a követelés elengedésének.

Amennyiben a gazdasági intézményhálózat a követelést behajthatatlanná nyilvánította, azt a könyvviteli mérlegben nem lehet kimutatni, azt hitelezési veszteségként a saját tőkével szemben le kell írni, kivéve a munkabérelőleg és az elszámolásra adott előleg értékvesztését, amit végleges kiadásként kell elszámolni.

Az egyedileg értékelt követelések esetében értékvesztést kell elszámolni az adós, a vevő minősítése alapján a költségvetési év december 31-én fennálló és a beszámoló készítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követeléseknél a beszámoló készítéskor rendelkezésre álló információk alapján.

A minősítést egyedi értékelés alapján évente legalább egyszer a mérlegkészítést megelőzően el kell végezni.

Az egyedi értékelés alapján elszámolható értékvesztést a következő mértékben kell meghatározni és elszámolni:

- 90 napos késedelem esetén a követelés 20 %-a
- 91 – 180 napos késedelem esetén a követelés 30 %-a
- 181 – 360 napos késedelem esetén a követelés 50 %-a
- 360 napon túli késedelem esetén a követelés 70 – 100 %-a

III.5. Pénzeszközök

A pénzeszközök között kell kimutatni a lekötött bankbetéteket, a pénztárakat, csekkeket, betétkönyveket, valamint a forintszámlákat és a devizaszámlákat.

A mérlegben a forintra szóló bankszámlák értékét a könyvekben szereplő összeggel egyezően, az év utolsó napján a bankszámlán lévő forint összegben, a banki értesítővel egyezően kell szerepeltetni.

A házipénztár mérlegben szereplő értéke a főkönyvi könyvelésben a házipénztár főkönyvi számlán lévő, a napi vagy az időszakai pénztárjelentéssel és a december 31-i tényleges pénzkészlettel egyező forint összeg.

III.6. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forintértékének meghatározása

A könyvviteli mérlegben a devizaszámlán lévő devizát a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó – az Szt. 60. §-a szerinti – devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni, amennyiben a mérleg fordulónapi értékelésből adódó különbözetnek a külföldi pénzürtékre szóló eszközökre, kötelezettségekre gyakorolt hatása a szervezet számviteli politikájában meghatározottak szerint jelentős összegű.

A devizaszámlán lévő devizának, továbbá a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó – az előzőekben meghatározott – értékelése előtti könyv szerinti értéke és az értékeléskori forintértéke közötti különbözetet, amennyiben az összevontan jelentős összegű:

- a devizaszámlán lévő deviza árfolyamvesztését az egyéb folyó kiadások között, az árfolyamnyereséget az intézményi működési bevételek között kell elszámolni.

III.7. Időbeli elhatárolások

Az aktív és a passzív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értékben kell kimutatni.

IV. FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI

IV. 1. Induló tőke

Az induló tőke az alapításkori induló tőkéjének összegével egyenlő. Értéke csak átszervezés miatti jelentős feladatkör módosulás esetén változhat (kiválás, megszűnés, átszervezés, megosztás, egyesülés, beolvadás).

A nemzeti vagyon induláskori értékeként a 2014. január 1-jén meglévő, a nemzeti vagyonba tartozó eszközök bekerülési értékének forrását kell kimutatni.

IV. 2. Tőkeváltozás

A tőkeváltozást a nyilvántartás szerint könyvszerinti értéken kell a mérlegben beállítani. A saját tőke növekedhet, illetve csökkenhet.

IV. 3. Tartalékok

A tartalékok között kell kimutatni a gazdasági intézményhálózat pénzeszközének azt a forrását, amely jóváhagyás után befektetett eszközök finanszírozására, vagy folyó évi kiadások teljesítésére fordítható.

A tartalékokat egyeztetett nyilvántartás szerinti értéken kell a mérlegben szerepeltetni.

IV. 4. Kötelezettségek

A kötelezettségeket a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A végleges kötelezettségeket adásvételből, áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók) és egyéb rövidlejáratú kötelezettségek tagolásban kell a mérlegben kimutatni mindaddig, amíg azok kiegyenlítésre nem kerülnek.

Az ilyen jellegű kötelezettségek mérlegben történő szerepeltetésének nem feltétele, hogy a számla készítésének időpontja a mérleggel lezárt évben legyen. Minden olyan számlának meg kell jelenni a mérlegben, amely a beszámoló készítésének időpontjáig megérkezik a gazdasági intézményhálózathoz, és a teljesítés a mérleggel lezárt évben megtörtént.

Nem kell a kötelezettséget a mérlegben kimutatni, ha arról a szállító, szolgáltató írásban lemond, vagy ha a kötelezettség törvényi rendelkezés alapján elévült.

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek között a mérlegben elkülönítetten kell kimutatni, pl.:

- a munkavállalókkal szembeni kötelezettségeket,
- a költségvetéssel szembeni kötelezettségeket,
- a szabálytalan kifizetések miatti kötelezettségeket.

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségeket az egyeztetett könyv szerinti értékben, illetve a név szerinti analitikus nyilvántartásban szereplő összeggel megegyező értéken kell a mérlegben szerepeltetni.

A mérlegbe a szállítók közé az egyeztetett analitikus nyilvántartás adataiból, a tárgyév december 31-ig teljesített áruszállításokról és szolgáltatásnyújtásokról megküldött számlák általános forgalmi adót is tartalmazó összegét tüntetjük fel. A mérlegben való szerepeltetésnek nem feltétele, hogy a számla kiállításának időpontja a beszámolási évben legyen. Minden olyan számlát be kell állítani, amely a beszámoló készítésének időpontjáig megérkezik, és az áruszállítás illetve a szolgáltatásnyújtás teljesítése a tárgyévben megtörtént.

A szállítói kötelezettségeket az Áhsz. előírásainak megfelelően, a pénzügyi teljesítés forrása szerint csoportosítva kell a mérlegbe beállítani, azaz:

- tárgyévi költségvetést terhelő szállítók
- tárgyévet követő évet terhelő szállítók.

Költségvetéssel szembeni kötelezettségként a szervezet csak olyan (be)fizetési kötelezettségeket mutathat ki, amelyeknek az esedékességi ideje a tárgyév végéig lejárt.

Nem mutatható ki költségvetéssel szembeni kötelezettségként a központi költségvetésből kapott állami hozzájárulások, támogatások év végi elszámolása során a pénzmaradvány-, az előirányzatmaradvány-kimutatásban a korrekciók tételek között kimutatott visszafizetési kötelezettség. A nettó finanszírozás körébe tartozó államháztartás szervezetei ugyan csak nem mutathatnak ki adóhatósággal szembeni (szja, tb-járulék, munkaadói, munkavállalói járulék stb.) kötelezettségeket, és nem vehető fel munkavállalókkal szembeni kötelezettségként a mérlegbe a december hónapra járó, de a következő költségvetési évben esedékes személyi juttatás összege sem.

V. ZÁRÓ RENDELKEZÉS

A munkatársak kötelesek a jelen szabályzat előírásait betartani.

Minden, jelen szabályzatban nem szabályozott kérdésben, a hatályos törvények előírásai az irányadóak.

Jelen szabályzat 2017. december hó 01. napján lép hatályba és visszavonásig érvényes. A szabályzatot a kiadást követően azonnal alkalmazni kell.

Korábban az e tárgykörben kiadott és érvényes szabályzat a jelen szabályzat kiadásával visszavonásra kerül, és egyben hatályát veszti.